

Latweeschu Awise.

Nr. 8. Zettortdeenâ 24tâ Webruar 1849.

Sinna par Latweeschu tautas draugu
un mihlotaju

Johannes Hermann Tren
aïseefchanu no schahs pafaulés.

Rihgas Latweeschu Jahna-draudsi bahrgs spehrens trahpijis scha jauna gadda eesahkumâ! Winna's lohti mihlehts un zeenihts Tehws, kas 28 gaddus zauri to ustizzigi un mihti gannijis, naw wairs schinni pafaulé? Gan jaw deesgan affaras birre, kad preeksch diweem gaddeem tam mihlam Tehwam no schahs sawas draudses bij jashkirrah's un ja-aïseet sweschumâ; bet tomehr pa brihscheem wiina mihtu waigu atkal dabujam redseht, kad winsch muhs apmekleja un ar mums farunnajahs; jo neds Winsch muhs, neds mehs Winnu kad warrejam aismirft. Eâ nu arri schinni gaddâ 11tâ Janwar deenâ Winsch pee mums atnahze, un katris draudses lohzeelis, kam walkas us to bija, gahje Winnu apmekleht un preezajahs farwu mihtu Tehwu atkal dabuh't redseht. So teescham katris schahs draudses lohzeelis Winnu gauschi zeenija un mihloja tâ ka farwu Tehwu un labbadarritaju. Bet ok! zil ilgi! 21mâ Janwar atskanneja tâ behdiga sinna, ka schis mihlais Tehws peepefschi bet faldi un weegli eemidsis un aïsgahjis us to meera-dsihwofli. Schi sinna katram tâ sagrabbe firdi, ka affaras ne warreja walduht — un ta deena wehl ne bija pabeigta, kad jaw pa wissu scho leelu draudsi ta behdu-sinna bij isplattijusehs. Ikkatris, kas ween paspehje, steidsahs us ta mihla Tehwa dsihwofli, wehl reis Winna, kaut atdsiffuschu waigu redseht, un tâ no 21ma lihds 30tam Janwar, kas bij ta behru-deena, gan neweens azzumirklis ne pagahje, fur kahdi no draudses-lohzeelkeem pee winna sahrka ne stahweja karstas gaudu-assa-

ras leedami un waimannadami. Bet ko paschâ tai behru-deenâ juttam, to ne ar wahrdeem neds ar raksteem ne spehjam isteift! Eâ ihsti warreja redseht, zil mihlsch, zil dahrgs Winsch schai draudsei bijis. Basniza bij ka bahstin peeabahsta no laudim, un wissi gan ruhmes te ne warreja atrast. Kad papreeksch Wahzisti dseefmas bija dseedatas un lihka-runna noturreta, tad eesahzehs pa latwiski, fur nelaika pascha snohts, taggadejs schahs draudses wezjakajs mahzitajs Pehsch jauku lihka-runnu turreja par teem wahrdeem Ebr. 13, 7.: „Peeminneet juhfu wadditajus, kas jums to Deewa wahrdu irr runnajusch. Usluhkojeet winnu dsihwofchanas gallu, un dsennetees winnu tizzibai pakkal.“ — Ak, zil te atkal affaru lihje, kad mahzitajs peeminneja wissas tahs grubtibas, un smaggu frusta-nastu, ko nelaikis mihlais Tehws zeetis, tizzigi ta mihla Pestitaja rohkas nodohdamees, — ka winsch ustizzigi un fewi ne taupidams to fewim ustizzetu awju pulzihu gannijis un kohpis, to waddijis us sahlainahm gannibahm un pee ta uhdens-awota, kas werd us muhschigu dsihwofchanu; ka winsch tanni paschâ weetâ, fur taggad winna atdsiffuschas meefas gulleja, spehzigi mahzijis, eepreezinajis un rahjis, ne usluhkodams zilwezigu waigu un augstibu, bet illkatram to ihstu pateeßibu taisni paschâs azzis sazzidams un t. j. pr.

Kad nu to mihtu lihki no basnizas us kapsehtu wedde, tad bij jadohma, ka wissi pilssehtas eedsihwotaji essoht sanahkuschi Winnam to pehdigu gohdu doht; bes tahs nepahrstattamas rindes behrineeku, wissas eelas un zetti lihds pat kapsehtu bij pilni kauschu no wissadahm kahrtahm. No draudses lohzeelkeem, kas til spehje kahju un rohku zelt, neweens ne bij atrahwees. un ir pats tas siffts laiks neweenam ne reebe.

Tur nu guß wehßa semmes klehpi Zahndraudses Tehws un krohnis, kas us behrne-behrneem dahrgâ peeminnâ paliks, jo Winsch dauds dauds labba schai draudsei darrijs, un dauds winnas deht panessis, fo ne mas ne spehjam isteikt; — Winsch nekahdu slawu un pateizibu ne tihloja, jo dauds reis kreisa rohka ne sinnaja, fo labba darrija. Winsch sawa Kunga un Meistera pehdâs staigaja, un to paschu gohdu un mihtu paklausigu prahthu rahdija tam augstam, ka arri tam wissu-semmakam ubbadsinam. Winna durwis bij walkâ preeksch katra un katrâ laika. Sebkerâ brihdi un azzumirkli Winsch bij gattaws katram padohmu doht un lihdscht kur ween waijadseja un kur winsch to spehja, un dauds reis ta bija, ka Winsch warreja fazzicht, ka zittu reis muhsu Pestitajs: „Manna barriba irr schi, ka es darru to prahthu ta, kas manni suhtijis.“ Un teescham, kur jaw Winsch wahrdu fazzija, woi padohmu dewe, tur bij firdi fo fajust, un kas til pehz Winna padohma darrija, tam tas pehzal ne bij wis schehl. Uk, zil daudseem, kas jaw dsiiki tai pasuschanas pelle bija eefschâ, Winsch irr palihdschjis atkal tikt us ta ihstena zetta. Zil daudseem, kas ne sinnaja, ka us preekschu tikt pasaulê, Winsch irr to ihstenu stiggu parahdijis un tohs pee laimes un labklahschanas waddijis. Neeeen saweem draudses-behrneem Winsch bija tehws un padohmadewejs, bet arri dauds sweschi lautini no semmehm sinnaja winna durwis attrast un Winsch ne sinnaja zittu leelaku preeku par to, ka kad warreja zitteem zilwekeem kahdâ leetâ palihdscht!

Nu Winsch dufs no sawahm gohda pilnahm darboschanahm jaulâ meerâ! Gan Winsch wehl daschu gaddu buhtu warrejis strahdaht sawa Kunga wihna-kalnâ, jo til ween 54 gad-dus palikke wezs, — bet Deewa dohmas naw muhsu dohmas un winna zetti naw muhsu zetti! Winsch irr to labbu zihnischanohs iszihnijees un to tezzeschanu pabeidsis, Winsch irr to nefawihstamu taifnibas-krohni panahzis muhschibâ. — Brihnischli tas Kungs Winnu waddijis, kas fewischli redsams pee tam, ka Win-

nam no tahla sweschuma waijadseja pahrnahkt pee saweem mihtem, un tē sawas mihtas draudses widdü sawu garru islaist — bes kahdas leelas slimmibas un bes gruhtahm nahwes-mohkahn. 20tas Janwar deenas wakkarâ Winsch sahze fuhdsetees par masahm sahpehm, un kaut arri dakteru atajzinaja, tomehr tas ne kahdu bailigu slimmibu pee Winna ne atradde. Eâ wehl mihtligi ar teem sawejeem isrunnajees un wakkarinu paturrejis gahje pee meera. Bet no rihta ap pulksten 4 bija Winnam ta aiseefchanas stundina klah, un pirms dakteris spehje atnahkt, jaw Winna gars bij atstahjis to nihzigu meesu un aisgahjis tur, kur Winsch taggad lohpa preezajahs ar sawu wezzako dehlu un wezzako meitu, kas jaw preeksch Winna turp nogahjuschi. — Melaikim weens dehts jaw irr par mahzitaju Dypkelna draudse Widsemme, un ohtrs wehl Tehrpataş augstâ stohlâ us mahzitaja ammatu fataifahs. Deews tas augstais lai palihds dehleem Tehwa pehdâs staigah, un lai puscho arri tohs ar tahdu spehzigu un ustizzigu Garru un mihtu firdi, ka tehnam bija.

Muhsu nelaiikis neween preeksch sawas draudses irr strahdajis, bet Winsch ihsti bij wissas Latweeschu tautas Tehws un ustizzigais draugs. Winsch tapat ka wezzais Stenders par Latweeschu tautas apgaismoschanu ruhpejahs, zil ween tas Winna spehka stahweja. Kursch Latweetis ne pasihst Winna awises jeb „Latweeschu draugu,“ ar fo Winsch pa 15 gaddeem puhlejahs Latweescheem to pasneegt, kas teem til lohti waijaga? Ka Winsch scho darbu fewim pascham par leelu stahdi strahdaja, to til tee sinn, kas Winnam tuwaki bija, un tas nahze zaur tam, ka muhsutauta, deewamschehl! wehl ne proht atsicht, kas tai leeti derr. Bet Winnam jaw par to bij neisfakkams preeks, kad jaw kahdi atraddahs, kas to labbumu atfinne. Un no ta laika, kamehr Latweeschu draugs eesahze pa Widsemmi un pa Kursemmi staigah, lassichanas luste atkal mohdahs pee Latweescheem, un rakstijateem jaunâs lustes usgahje, Latweescheem gramatas sagahdaht,

tà ka pa scho laiku ween labš pulzinsch Latwistku grahmatu tilke drillehts. Zittas farakstitas Winsch no rakstijateem atpirke un pats par faru naudu lifke drilleht, lai lassitajeem tahs par jo lehtu naudu dohtu rohka. So us to Winsch pahrlaeku dsinnahs, ka lassitajeem ne buhtu jafuhdsahs par grahmatu dahrgumu, kautschu pats zaur tam leelu skahdi zeete. Tadeht Winsch arri par to jaw bij gahdajis, ka to Latweeschu draugu lassitajs, lai Winsch dsihwotu kur dsihwodams, par to paschu makfu dabbuja peefuhritu, ka tee, kas tepat Rihga dsihwo. Wissus tohs rakstus, ko winsch woi pats islaidis, woi par faru makfu lizzis drilleht, te peeminneht ne spehjam; bet ja Deews dohs laiku un usturrehs wesselibu, tad wissas sinnas par muhsu mihta nelaika dsihwofchanu an darbeem, ka arri par Winna behrehm sawada ihpascha grahmatina lassitajeem jo plaschi zelsim preekscha.

Lassitajs! lai arri pee tewim dahrga peemina paleel schis mihtais Tehws un draugs, un jebfchu tu Winnu no waiga ne buhtu pasinnis, tad tomeht tizzi teescham, ka Winsch arri tewi sawa firdi nesse un par tawu apgaismoschanu ruhpes turreja. Warr fazzih: muhsu tautas deht Winsch dabbuja to gruhthu krushta-nastu nest, kas winnu speede lihds kappa mallei. Lai tad winsch arri pee mums pateiziga peemina paleel lihds raddu raddeem, un lai wehlam Winna mihteem preedertigeem, kas taggad pehz Winna raud, Deewa meeru, swehtibu un labklahfchanu.

Lassitajeem te arri pasneedsam tahs

D s e e f m a s

ko dseedaja Zahna draudse, Rihga 30ta Janwar 1849, kad glabbaja winnas lohti mihtotu un zeenitu gannu Hermann Treu. Dsimmis 27. Oktober 1794, mirris 21. Janwar 1849.

Preeksch spreddika.

Meld.: Ut Jerusalem, mohdees 2c.

Deews! tu muhs itt smoggi fittis! Ut! nahwes snouda tas irr krittis, ko mehs til gauschi mihsjom! Gan par agri muhs atstahje, us ihsto tehwa-semm'

aishgahje, ko schè paturreht kahrojam! La meesa faldi duss Bes raisehm, ittiu kluff Deewa meera! Bet dwehsele, La gawile Tur winna preeku-pasaulè.

Debbes-Tehws! to gohda-krohni Pasneedsi Winnam tur par lohni Par to, ko Winsch schè strahdaja Muhsu dweh'sles kohpdams gruhthi! Par Pestitaja skaisu bruhthi Tahs sataisih Winsch gahdaja. Ka Winsch ne apnizzis un nelad peekuffis, Ur preeku ween Tur steidsahs klahth, Kur tawu praht' Tam nahzahs kohpt un pasrahdaht.

Winsch schè nesse gruhthu nastu! Ka saldu duffu tur atrastu, To gauschi luhdsam, mihtais Deews! Lai ar faru debbes-faimi Winsch bauda nebeidsamu laimi! Ut, dohd jel muhsam auglotees Tai sehklai, ko Winsch te Ur aff'rahm issehje. Gariledams Lai Winsch tur plouj un kohpas krauj, — Ut, debbes-Tehtht, to Tam lauj'!

Pehz spreddika.

Meld.: Dweh'sle, lihsgmojes arweenu 2c.

Birsteet, birsteet affarinas, Rittinajeet aumolam! Bet peeminneet, ka bes sinnas Deews ne leek krist mattinam. Winna sinna ta ar' bij, Ka tas gans til perpeschi Schè no muhsu widdus gahje un muhs waimanas atstahje.

Tehtht mihtais, Lami wahrdi, ko Tu mums te mahziji, Peemina mums paliks gahrdi un ne suddih muhschigi. Nahwe gan warr draugus schirt; Miblestiba ne warr mirt, — un ko zilwels labbu darra, Ne ispehsta nahwes warra.

Duffi, Mihtais! nu Lew mohlas Sirdi wairs ne skumdinahs! Duffi Deewa tehwa-rohka, Kameht winsch Lew mohdinahs! Miblestibas walstiba Janna buhs ta derriba, ko ne beidsamu tad schtsim, Kad pee Deewa mehs sanahsim.

Ta ka saule, mahzitaji Spihdehs debbes-walstiba; Taisna zeka-rohditaji Ta ka swaigines muhschiba. Ko schè sehjuschi, tur plaus, Sawus kohpinus sakraus. Kas schè sehdam aff'ras lehjis, Tas tur tiks bes galla smehjis.

A. E.

Chrmigs parrads.

Nahris lustigu jaun'kungu, bet ar tuffschahm Labbatahm, eegahje krogga un te krodhsinezi weenu paschu mahja atradduschi, lifke saw labbu ko preekscha zelt. Wiini ehde un dschre drohscha duhscha un itt gudri, ka jau mahziti wihri. No winnu runnahm warreja praht, jeb ohtradi fakohth, pehz winnu dohmahm pasaulè

wis notekoht tapat, kà jaw preeksch fesch-
tuhkstoscheem gaddeem bijis, un pehz 6000 gad-
deem atkal tapat buhschoht, kà taggad, — tee
paschi zilweki, kas tad dsihwojuschi preeksch
6000 gaddeem, tee taggad atkal dsihwojoht un
pehz 6000 gaddeem atkal dsihwofschoht. Un
kad nu krohdsineeze addidama bij pee lohga pee-
stahjusehs un scheem usklaufijahs, tad weens,
labs balla-mutte buhdams, teize: „Ja, mihta
faimneeze, tas irr teef; to wissu mehs no aug-
stas gudribas grahmatahm effam mahzijuschees.
Un woi juhs man tizzeet, woi ne tizzeet, preeksch
6000 gaddeem mehs arri tē tapat bijam kohpā,
un juhs mihtligs waigs man wehl itt labbi
pasihstams.“ Tā nu wiini runnaja wehl jo
zeetaki, un jo jau ta faimneeze liffahs winneem
tizzeht, jo wairak un jo drohschaf tee ehde un
dsehre, kamehr jau 5 dahlteri bij fatehreti.
Un kad nu, kà jau sinnam, keschas bij tul-
fchas, tad isdohmaja sawu nodohmatu stikli
laist walkā.

„Woi dsirdeet, mihta faimneeze,“ tā weens
nehmahs runnaht, „scho reis muhsu labbatahm
dellama fehriga peemettusehs. Bet mehs pree-
zajamees, kà tē tahdu prahrigu faimneezi at-
raddusch, kas tahs wezzas draudsibas deht
mums gan ustizzehs; un ja til jums tas nau
pretti, tad mehs pehz 6000 gaddeem, kad atkal
nahksim, nomakfasim neween to wezzu, bet arri
to jaunu tehrejumu.“ Tā prahriga faimneeze
par to ne mas ne liffahs kauna buht, bet tihri
meeriga buhdama ta stahjahs durwim preekschā
un luhdse tohs jaun'kungs, kà tee jel buhtu
til labbi un tohs 5 dahlterus, kō preeksch
6000 gaddeem tē tehrejusch, taggad aismak-
fatu, jo kad, kà wiini paschi to isstaidroju-
schi, wis tapat notekoht, kà preeksch til ilgeem
gaddeem, tad jaw toreis arri tahs parrads
effoht eetaifihst. — Par nelaimi patlabban
pa durwim eenahze ta zeema teefas-wihrs ar
dirweem zitteem gohda-wihreem glahsi wihna

dsert, — kas muhsu kundsineem ne buht ne
patikke. Teefas-wihrs to wissu dsirdejis spreede:
tas effoht ihsti gohdigi darrihts, kà ta faim-
neeze 6000 gaddus us parradu gaidijuse; ta-
deht nu waijagoht teem jaun'kungeem arri gohdu
prast un sawu wezzu parradu tuhlin aismak-
fah, jeb sawus swahrkus kihlam atstah.
Woi nu gribbeja, woi ne gribbeja, swahrki
bij jaatstahj un krohdsineeze fohlija, tohs labbi
paglabbaht, kà pehz 6000 gaddeem jaun'kungi
tohs til pat glihtus warreschoht ispirkt.

Tas notikke 17tā April deenā 1805tā gaddā
S. zeemā. U. L.

Teefas fluddinaschana.

Wissi tee, kam kahas taisnas proffischanas buhtu
pee tahs mantas ta nomiruscha pee Stelpeksmuischas
peerakstita Kahrlesmuischas Peppinu-krohdsineecka Krist
Zihrul, tā kà arri wissi tee, kas tam nelaimim kō par-
radā palikkusch, tohp no Bahrbales Krohna pagasta
teefas zur scho ussizinati, lihds 21mu Merz f. g.
sawas praffischanas scheid usdoht un peerahdht, bet
tohs parradus aismakfah. Bahrbales pagasta teefa,
tā 21mā Janwar 1849. 1

(Nr. 25.) J. Grikoffsky, pagasta wezzakajs.
Teefas krichweris S. Seegrün.

Zitta fluddinaschana.

Tai 20tā Webruar walkarā irr us ta zettu no Rihgas
us Zelgawu no Olainas Jahnu krohga melns sirgs
sagts, kaltās ittin jaunās nemahletās kammanās ar
labbeem kreewuriskeem, bruhnu kreewu lohku un pihtu
sifsnu grohschu eejuhks. Tas sirgs irr 7 gaddus wezz,
melns, wissas 4 lohjas balts, us kruska labbā pussē
winnam irr leela balta srihpe un us kreisa preeksch-plezza
leels balts plekkis, aste tam irr ihsa; wiasch irr labbi
barrohts un winna wehrtdā 45 rub. f. Tannis kam-
manās bija 7 kreima enkures, dekkis no melnahm un
pellekahn eggehmi pihts, 2 jaunās johstas, 1 pahris
kurpiu, 5 mahzinas kappejas un 10 mahzinas zuk-
kura. Tas saglis bija jaunē zilweki, Wahzu drahnās
gehrtds, un irr us Zelgawas pussi brauzis. Kas par
scho sirgu Emburgas mohderneekam Pehterfohnom
taisnu sinnu dohd, dabdu 5 rub. f. patejibas naudas.

W r i h w d r i k k e h t.

No juhrmallas-gubernias augstas waldischonas pusses: Hofrath de la Croix.
No. 60.